Fővárosi Ítélőtábla
3.Pf.20.706/2009/2.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítélőtábla a Tasnádi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Tasnádi Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek - a Dr. Czira Dr. Mocsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Mocsai Sándor ügyvéd) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indult perében a Pest Megyei Bíróság 2009. február 2. napján kelt 11.G.21.388/2007/30. számú ítéletével szemben a felperes által 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen az alperesnek 50.000 (azaz ötvenezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 240.000 Ft-ot. Ezt meghaladóan (2 millió Ft és 2.240.000 Ft után járó kamatok erejéig) a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg 100.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes költségeit maga viseli.

Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy 2003. augusztusában az alperes térségmenedzsere árajánlatot kért a felperestől és más cégektől is kerékpárforgalmi utak tanulmánytervének elkészítésére vonatkozóan annak érdekében, hogy az alperes pénzbeli támogatás elnyerésére pályázzon. A pályázat benyújtásának határidejéig csak a felperes adta meg az árajánlatot, amelyet az alperes a pályázathoz teljes egészében felhasznált. Az alperes a pályázaton 10 millió Ft-ot nyert el.

A felperes 2004. januárjában, miután tudomást szerzett arról, hogy az alperes támogatást nyert a pályázaton, tanulmányterv elkészítésére vonatkozó szerződés megkötésére tett ajánlatot az alperesnek. A felperes szerződéstervezetet küldött az alperesnek, aki 2004. március 10-én írásban tájékoztatta a felperest, hogy a tanulmányterv elkészítésével más céget bíz meg, mert a 2004. február 6-i határozatával az alperes felhatalmazta a szervezeti képviselőjét arra, hogy a kistérségi kerékpárút-hálózat tanulmánytervének elkészítésére másik gazdasági társasággal (tehát nem a felperessel) kössön szerződést.

Az elsőfokú bíróság a felek előadása, az alperes térségmenedzserének, szervezeti képviselőjének és más térségek térségmenedzsereinek a tanúvallomásából, továbbá a becsatolt okiratokból arra vont le következtetést, hogy önmagában az árajánlat kérése nem keletkeztetett szerződést, de még előszerződést sem. Az alperes az árajánlat bekérésével nem vállalt egyben kötelezettséget arra, hogy egy későbbi időpontban - a pályázat elnyerése után - a felperessel tervezési szerződést köt. Az elsőfokú bíróság utalt e körben a Ptk. 208. § (1) bekezdésére. Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy az alperes térségmenedzsere az alperes képviseletében semmilyen kötelezettséget nem vállalhatott érvényesen. A Ptk. 220. § (1) bekezdése nem alkalmazható, mivel az alperesi társulás és annak tevékenysége nem olyan jellegű, amelyet e jogszabályhely meghatároz és értelemszerűen nincs is szó ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben szokásos szerződés megkötéséről.

Az alperes 2004. február 6-i jegyzőkönyvéből az elsőfokú bíróság egyértelműen azt állapította meg, hogy az alperesi társulás határozat formájában döntött a tanulmányterv elkészítésére vonatkozó szerződés megkötése tárgyában. Emellett az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy egy önkormányzati társulás esetében kik jogosultak szerződéskötésre, döntéshozatalra, így nem lehetett abban a tudatban, hogy az alperes térségmenedzsere a telefonon történő megbeszélések alapján kötelezettséget vállalt, vagy vállalhatott későbbi szerződéskötésre.

Miután előszerződés vagy szerződés létrejötte nem volt megállapítható, így az elsőfokú bíróság arra vont le következtetést, hogy a szerződésszegésből eredő kárigény érvényesítése fogalmilag kizárt. Az elsőfokú bíróság tehát a felperesnek a Ptk. 313. §-ra, 312. § (2) bekezdésére, 318. § (1) bekezdésére és 339. § (1) bekezdésére alapított keresetét elutasította.

A felperes másodlagosan a Ptk. 6. §-ra alapította keresetét, tehát utaló magatartással okozott kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest arra való hivatkozással, hogy őt a kár azáltal érte, hogy az alperes nem vele kötötte meg a tanulmányterv elkészítésére vonatkozó szerződést, ezáltal a vállalkozási díj 25 %-ában kifejezhető haszontól esett el. Az elsőfokú bíróság abból, hogy az alperes nem vállalt kötelezettséget arra, hogy a felperessel fog szerződést kötni a tanulmányterv elkészítésére és az alperes magatartása alapján a felperes abban nem is bízhatott, és nem számíthatott arra sem, hogy az alperes más társulásokkal azonos módon

fog eljárni és a felperessel fog szerződést kötni, arra vont le következtetés, hogy az alperes nem tanúsított olyan szándékos magatartást, amellyel a felperest olyan magatartásra indította volna, amelyből a felperest hibáján kívül kár érte volna. A felperes emellett nem is valósította meg azt a magatartást, amelyből őt az általa hivatkozott kár érte. A felperes ugyanis nem készítette el ténylegesen a tanulmánytervet, nem valósította meg azt a szolgáltatást, melynek elvégzéséért a tervezési szerződésben kikötött díjat kapta volna. Az elsőfokú bíróság erre figyelemmel a Ptk. 6. §-ra alapított keresetet sem találta alaposnak.

Ugyancsak megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság a felperes Ptk. 86. §-ra, 87. § (1) és (2) bekezdésére alapított keresetét is. E körben az elsőfokú bíróság ítéletét azzal indokolta, hogy a felperes a szellemi alkotások védelmére, mint a követelése jogalapjára vonatkozóan a bíróság felhívása ellenére a szükséges bizonyítást nem indítványozta, így nem lehetett megállapítani, hogy a felperes műve egyéni, eredeti jellege alapján olyan szellemi alkotás-e, amely szerzői jogi védelem alá esik. A felperes azt sem jelölte meg pontosan, hogy követelése milyen alapon és összefüggésben ered abból, hogy az alperes esetlegesen a felperes szerzői jogát (szellemi alkotásához fűződő személyiségi jogát) sértette, csak következtetni lehet, hogy a felperes az általa adott árajánlatnak a pályázaton történt felhasználásából eredően elért vagyoni eredményből (elnyert összeg) kívánt részesedni, bár a bíróság álláspontja szerint ez nem vagyoni eredmény, mivel az alperesnek az elnyert összeget a tanulmányterv elkészítésére kell fordítania, tehát nem marad nála eredményként.

Miután az elsőfokú bíróság mindhárom jogalapon megalapozatlannak tartotta a felperes keresetét, ezért a további könyvszakértői bizonyítást az összegszerűség körében szükségtelennek ítélve mellőzte azt.

Miután az alperes 240.000 Ft erejéig a keresetet elismerte, az elsőfokú bíróság az alperest marasztaló döntést hozott, bár a bizonyítás anyagából arra vont le következtetést, hogy az sem állapítható meg, hogy a felek az árajánlat díjazásában megállapodtak volna.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdésére hivatkozással határozott.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és keresetének való teljeskörű helytadást kért. A felperes továbbra is hangsúlyozta, hogy a felek között 2003. augusztus 13-án szerződés jött létre arra vonatkozóan, hogy a felperes első ütemben közreműködik a Dél-Pest megyei kerékpárút hálózat tervezését elősegítő tanulmányterv elkészítése című központi régió támogatás elnyeréséhez szükséges pályázat összeállításánál, e körben részletes - műszaki mellékleteket és referencia listát is tartalmazó - árajánlatot készít, majd a pályázat elnyerése esetén második ütemben az árajánlatban rögzített áron elkészíti az érintett kerékpárforgalmi hálózat tanulmánytervét. A felperes a fellebbezésében hivatkozott először arra, hogy az alperes a tervekbe beépítette

(vagy be kell építeni) a perbeli kistérségi területen áthaladó felperes által készített és az érintett önkormányzatok által elfogadott - Duna-Tisza közötti tervet is.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette kellő súllyal figyelembe a kistérségi térségmenedzserek tanúvallomásait, amiből a felperes szerint arra vonható következtetés, hogy csak a pályázat összeállításánál közreműködő - a szakmai hátteret, az elvárt speciális referenciát biztosító - tervezővel lehet tervezési szerződést kötni. Ellenkező esetben az alperes pályázata nem lett volna valós tartalmú. Nem rendelkezett volna a felperes által biztosított szakmai háttérrel és referenciával, továbbá az adott pályázat alapján elnyert pénz felhasználása ez esetben nincs összhangban a pályázat tartalmával. Íly módon a pályázat elnyerése és teljesítése egymástól - szakmailag és jogilag - elválaszthatatlanok és egymást feltételezik.

A felperes álláspontja szerint a perben nem került hiteltérdemlően bizonyításra, hogy az alperes térségmenedzsere közreműködést kért volna más cégektől is, továbbá - az ítélet indokolásával szemben - a felperesnek arról nem volt tudomása. A felperes hangsúlyozta, hogy az alperes térségmenedzserének tanúvallomása szerint a felperes közreműködése nélkül más ajánlat hiányában az alperes nem tudott volna pályázni és nem nyerte volna el a támogatást.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete ellentmondást tartalmaz az alperes térségmenedzserének képviseleti jogát illetően. A felperes szerint a tervezési szerződés első ütemét teljesítette, az árajánlatot átadta az alperesnek, aki azt felhasználta, továbbá a felperes a megállapodásnak megfelelően írásba foglalta a megállapodás második ütemét jelentő tervezési szerződést. Azzal, hogy az alperes arról tájékoztatta a felperest, hogy más gazdasági társasággal köt tervezési szerződést, az alperes jogtalanul használta fel a felperes által készített dokumentumokat és ezzel - szerződésszegésen túl - megsértette a felperes szellemi alkotáshoz fűződő jogát.

A felperes továbbra is hangsúlyozta, hogy bizonyította azt, hogy a felek között szerződés jött létre, továbbá, hogy az alperes szándékos magatartásával, a felperest olyan magatartásra indította, amelyből őt kár érte, továbbá bizonyította azt is, hogy az alperes a felperes személyhez fűződő jogait megsértette, ezáltal az alperesnek az általa elért eredményből részesítenie kell a felperest.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg a tényállást, abból helytálló jogi következtetéseket vont le és helyes érdemi döntést hozott, ezért a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése értelmében.

A fellebbezésben foglalt érvek kapcsán a Fővárosi Ítélőtábla az alábbiakra mutat rá:

Helyesen vont le következtetést az elsőfokú bíróság arra, hogy önmagában az árajánlat még nem bizonyít szerződést. Helytállóan vont le következtetést az elsőfokú bíróság arra is az alperes térségmenedzserének, továbbá az alperes szervezeti képviselőjének tanúvallomásából, hogy az alperes térségmenedzserének képviseleti joga csupán az árajánlat bekérésére terjedt ki, szerződéskötésre azonban nem volt felhatalmazva. Az alperesi társulás szervezeti képviselője (annak elnöke) volt jogosult szerződéskötésre. A térségmenedzser az alperes nevében akkor köthetett volna szerződést, ha az alperes szervezeti képviselője szerződéskötésre meghatalmazta volna a térségmenedzsert. Tervezési szerződés megkötésére vonatkozó meghatalmazás hiányában a térségmenedzsert nem lehet az alperes képviselőjének tekinteni, így abban az esetben ha a térségmenedzser szerződéskötésre tett volna ajánlatot a felperesnek, illetve a felperes ajánlatát elfogadta volna, úgy jognyilatkozata az alperes legfőbb szervének, illetve szervezeti képviselőjének utólagos jóváhagyása hiányában érvénytelen lenne. A felperes azonban a tanúvallomásokkal szemben nem bizonyította, hogy a felek között a Ptk. 408. §-ban szabályozott tervezési szerződés létrejött volna.

A Ptk. 390. § (1) bekezdése értelmében lehetőség van arra, hogy a felek abban állapodjanak meg, hogy a vállalkozó részletes műszaki és gazdasági adatokat tartalmazó ajánlatot készít, a megrendelő pedig díjat fizet és az ajánlatot átveszi. A perben azonban az ennek megfelelő megállapodás létrejötte sem lett bizonyítva.

A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a felperes a keresetlevélben és az elsőfokú eljárásban tett személyes előadásában is arra hivatkozott, hogy az alperes térségmenedzsere árajánlatot kért tőle. Olyan tartalmú előadást azonban nem tett, hogy a térségmenedzserrel az árajánlat díját milyen összegben határozták volna meg. Az árajánlat bekéréséből nem következik az, hogy az alperes szerződéskötési kötelezettséget vállalt volna, tehát a felek között a Ptk. 208. § (1) bekezdése szerinti előszerződés létrejött volna.

A felperes előadásából és az alperes térségmenedzserének vallomásából az is kitűnik, hogy a térségmenedzser csupán a tanulmányterv készítésére vonatkozó árajánlatot kért, részletes műszaki és gazdasági adatokat tartalmazó mellékletek készítését a felperes ajánlotta fel, amelyeket az alperes nem vitásan átvett és az árajánlatot mellékletekkel együtt a pályázatnál felhasználta. Az árajánlat díjában való megállapodás létrejöttére a felperes sem tett előadást személyes meghallgatása során, csupán utólagos kalkulációt nyújtott be az árajánlat elkészítésének díjára, amelyet az alperes perbeli nyilatkozatával ismert el, és az elsőfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján az alperes elismerésére figyelemmel hozott marasztaló határozatot, mely rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre is emelkedett.

Miután előszerződés, illetve szerződés létrejötte nem állapítható meg, így a Ptk. 313. §-nak alkalmazása szóba sem jöhet. A teljesítés jogos ok nélkül való megtagadása fogalmilag kizárt. Az alperes tagadásával szemben a szervezeti képviselő és az alperes térségmenedzserének vallomása alapján a felperes nem bizonyította azon tényállítását, hogy az alperes olyan ígéretet tett volna, hogy a pályázat megnyerése esetén kizárólag a felperessel kötött volna a tanulmányterv elkészítésére tervezési szerződést, és az alperes olyan magatartást sem tanúsított, amely alapján a felperes alappal bízhatott volna abban, hogy a tervezési szerződés a felek között létrejön a felperes által tett árajánlatban foglalt tervezési díj ellenében. Így a Ptk. 6. §-ban foglalt valamennyi feltétel együttesen nem áll fenn, amelynek alapján a felperes biztatási kárt érvényesíthetne az alperessel szemben.

A tervezési szerződésre vonatkozó árajánlat nem esik a Ptk. 87. § (1) és (2) bekezdésének hatálya és a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény hatálya alá. A tervezési szerződésnek is csak a Ptk. 408-410. §-ban szabályozottakon túli, vagyis a szerző személyéhez fűződő jogok, valamint a vagyoni jogok közül is csak azok tartoznak a szerzői jog körébe, amelyeket a Ptk. nem szabályoz, mint például a további felhasználás. Az árajánlatnak a pályázaton való felhasználása a felperes engedélyével történt, az pedig nincs bizonyítva, sőt a felperes e körben bizonyítást sem ajánlott fel, hogy az alperes a pályázaton túl is felhasználta volna a felperes árajánlatát, így nem vonható következtetés arra, hogy az alperes az árajánlatot jogosulatlanul használta volna fel.

A felperes a fellebbezésben hivatkozott arra, hogy az alperes a tervekbe beépítette (vagy be kell építeni) a perbeli a kistérségi területen áthaladó, a felperes által készített és az érintett önkormányzatok által elfogadott Duna-Tisza közötti tervet. Erre vonatkozó előadást az elsőfokú eljárásban nem tett, erre az elsőfokú eljárásban igényt nem alapított, így a másodfokú eljárásban ilyen jogalapon keresetet nem érvényesíthet a Pp. 146. § (1) bekezdése és a Pp. 247. § (1) bekezdése szerinti tiltó rendelkezés ellenére.

A másodfokú eljárás költségeinek viselésére vonatkozó rendelkezés a Pp. 78. § (1) bekezdésén és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontján és (5) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2009. május 22.

Dr. Kovács László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pestovics Ilona s.k.
előadó bíró

Ráczné dr. Gohér Angyalka s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő